

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

ניתן ביום 23 אוקטובר 2017

המערערת

הסתדרות העובדים הכללית החדשה

-

המשיבה

בית בלב בע"מ

לפני: השופטת לאה גליקסמן, השופטת סיגל דוידוב – מוטולה, השופט רועי פוליאק
נציגת ציבור (עובדים) גב' חיה שחר, נציגת ציבור (מעסיקים) גב' ברכה סמו

בשם המערערת – עו"ד מאיה צחור-אבירם ועו"ד יערה צישינסקי
בשם המשיבה – עו"ד יעל דולב ועו"ד בנימין טואף

פסק דין

השופטת לאה גליקסמן:

1. ערעור זה סב על החלטתו של רשם בית הדין (כתוארו אז), השופט כאמל אבו קאעוד (בתיק עס"ק 61532-12-16), שבה נקבע כי הערעור שהוגש על ידי המשיבה על פסק דינו של בית הדין האזורי בתל אביב (בתיק ס"ק 49105-08-16) לא הוגש באיחור, וכפועל יוצא מכך נדחתה בקשה לסילוק על הסף של הערעור שהגישה המערערת (להלן – ההסתדרות).

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

הרקע לערעור:

2. פסק דינו של בית הדין האזורי ניתן ביום 27.11.2016. בפסק הדין קבע בית הדין האזורי כי הנהלת המשיבה התנכלה להתארגנות ראשונית של עובדיה בדרכים שונות, וכי בגין פעולותיה על המשיבה לשלם פיצוי בסך של 300,000 ₪.
3. כאמור, פסק הדין ניתן ביום 27.11.2016. על פי הנתונים במערכת נט המשפט נכון למועד מתן פסק הדין בנתוני משרד ב"כ המשיבה הופיעה כתובת דואר אלקטרוני כ"תיבת דואר פעילה", אולם תיבת הדוא"ל לא צוינה במערכת נט המשפט ככתובת להמצאת כתבי בי דין; פסק הדין הומצא בדרך של הודעה באתר, ביום 27.11.2016 בשעה 14:00; עו"ד גרשון ממשרד ב"כ המשיבה צפה בפסק הדין ביום 27.11.2016 בשעה 14:34; עו"ד בנימין טואף ב"כ המשיבה צפה בפסק הדין ביום 27.11.2016 בשעה 14:35; ועו"ד יעל דולב ב"כ המשיבה צפתה בפסק הדין ביום 29.11.2016 בשעה 11:38.
- כעולה מתיק בית הדין האזורי, את המשיבה ייצגו עו"ד יעל דולב, עו"ד בנימין טואף ועו"ד אדם עדי.
4. ביום 15.12.2016 שלחה ב"כ ההסתדרות לב"כ המשיבה מכתב, שבו נדרשה המשיבה לשלם את הפיצוי שנפסק לחובתה בפסק דינו של בית הדין האזורי.
5. ביום 28.12.2016 הגישה המשיבה ערעור על פסק הדין.
6. ההסתדרות הגישה בקשה לסילוק הערעור על הסף, שבה נטען כי הערעור הוגש באיחור בן 17 ימים, נוכח העובדה שב"כ המשיבה צפו בפסק הדין הן ביום 27.11.2016 והן ביום 29.11.2016, וכן נשלח מכתב דרישה ביום 15.12.2016. המשיבה טענה בתגובה, בין היתר, כי פסק דינו של בית הדין האזורי לא הומצא לה עד למועד הגשת התגובה, וכי בהתאם לפסיקה צפייה בפסק הדין במערכת נט המשפט אינה בגדר המצאה כדין. זאת, בהתבסס על פסק הדין בעניין **עמישב** [ע"ר (ארצי) 47788-12-15 **עמישב שירותים בע"מ - רמי מוסט** (21.11.2016)]; חרף אי ההמצאה, לאור הסבת תשומת לב המשיבה לפסק הדין במכתב ההסתדרות מיום 15.12.2016, למרות שפסק הדין לא צורף אליו, ראתה המשיבה במכתב ההסתדרות מיום 15.12.2016 כמועד המצאת פסק הדין, והערעור הוגש במועד.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

בתגובה, טענה ההסתדרות, בין היתר, כי יש להבחין בין המקרה הנדון לבין המקרה שנדון בעניין **עמישב**, נוכח העובדה שבמקרה הנדון פסק הדין הומצא בדואר אלקטרוני למשיבה, בהתאם להוראות התקנות; הטענה כי מכתב ההסתדרות הוא שהסב את תשומת לבה של המשיבה לפסק הדין נגועה בחוסר תום לב, נוכח העובדה ששלושה עורכי דין שונים שטיפלו בהליך בבית הדין האזורי צפו בפסק הדין.

בתגובה לתגובת ההסתדרות טען ב"כ המשיבה כי לאחר בירור שנערך עם מרכז המידע, במערכת נט המשפט למשיבה **"אין כתובת דוא"ל לצורך ביצוע המצאות"**, וכי ההמצאה בוצעה באמצעות הודעה במערכת נט המשפט עצמה, ולא בתיבת דוא"ל. עוד נטען כי כרטיסה החכם של עו"ד דולב מצוי בידי מתמחי המחלקה, ואין בצפייה הרשומה על שמה כדי להעיד שהיא צפתה במסמך; אשר לצפיית ב"כ המשיבה עו"ד טואף נטען כי היה מדובר ב"דפדוף על פסק הדין באמצעות האפליקציה המותקנת על גבי הטלפון החכם"; עורך הדין השלישי שצפה בפסק הדין אינו מעורב בטיפול בתיק.

נציין, כי ההסתדרות העלתה טענה חלופית כי גם אם לא הייתה המצאה כדין של פסק הדין, יש להעדיף במקרה הנדון את "כלל הידיעה" על פני "כלל ההמצאה", ושני הצדדים העלו טענות נוספות. על מנת שלא להאריך, ונוכח העובדה שהרשם לא התייחס בהחלטתו לטענות הנוספות, לא מצאנו מקום לפרטן בשלב זה.

7. בהחלטה מושא הערעור דחה רשם בית הדין (כתוארו דאז) השופט כאמל אבו קאעוד את בקשת ההסתדרות כמפורט להלן:

"1. לפניי בקשה לסילוק הערעור על הסף.

2. לאחר עיון בבקשה, בתגובת המשיבה ובהודעות שהגישו הצדדים במסגרתה, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות הואיל ולא ניתן לקבוע כי הערעור הוגש באיחור.

3. בהתאם להלכה הפסוקה, צפייה יזומה בהחלטה או בפסק דין באתר נט המשפט או משלוח הודעה באתר על ידי מזכירות בית המשפט באשר להחלטה או לפסק הדין אינם בגדר "המצאה" על פי התקנות כנוסחן היום (ע"ר 47788-12-15 עמישב שירותים בע"מ – מוסט ניתן ביום 21.11.2016).

4. מהתיעוד המצוי במערכת נט המשפט עולה כי פסק הדין מושא הערעור נמסר למערערת [המשיבה בהליך זה – ל.ג.] באמצעות הודעה

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

באתר בלבד. במאגר הנתונים של מערכת נט המשפט מצויה אמנם כתובת דואר אלקטרוני של משרד באי כוח המעוררת, אולם כתובת זו לא סומנה ככתובת להמצאת כתבי בי דין.. בנסיבות אלה, בהתאם להוראות תקנה 497 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984, החלה בבית הדין לעבודה מתוקף תקנה 129 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב – 1991 ובהתאם להלכה הפסוקה, לא ניתן לקבוע כי בוצעה המצאה של פסק הדין למעוררת, ויש לקבל את הערעור לרישום."

(ההדגשה הוספה – ל.ג.).

טענות הצדדים בערעור על החלטת הרשם :

8. לטענת ההסתדרות, בנסיבות המקרה הנדון, נוכח התנהלות בחוסר תום לב של המשיבה, גם אם לא הייתה המצאה כדין יש להעדיף את "כלל הידיעה", ולמנות את המועד להגשת ערעור מהמועד בו ידעה המשיבה על פסק הדין, נוכח העובדות והטענות המפורטות להלן: הידיעה בדבר מתן פסק הדין והשתתפות הפיצוי על המשיבה "פשטה כאש בשדה קוצים" בקרב עובדי המשיבה, ובכלל זאת נודע באופן מיידי על פסק הדין גם למנהל המשיבה ויתר המנהלים הבכירים, לרבות באמצעות קבוצות ווטסאפ; ניתן לפסק הדין פרסום נרחב באמצעי התקשורת; גם לאחר שההסתדרות פנתה במכתב דרישה מיום 15.12.2016 לב"כ המשיבה לא טרחה המשיבה להגיש ערעור או להשיב למכתבה של ההסתדרות ולהעמידה על הכוונה להגיש ערעור. יש לדחות את הטענה, שמועלית בחוסר תום לב, כי מכתב זה הסב את תשומת לב המשיבה לפסק הדין; אין כל ספק כי המשיבה ובאי כוחה ידעו על פסק הדין כבר ביום פרסומו, הן מצפייה בנט המשפט והן מכך שמקום העבודה "געש ורעש" סביב פסק הדין; בנסיבות אלה, הגשת הערעור רק שבועיים לאחר שהמשיבה נוכחה שההסתדרות עומדת על זכותה לפיצוי ולאחר למעלה מחודש מיום מתן פסק הדין, תוך הסתמכות על "כלל ההמצאה" מהווה התנהלות הנגועה בחוסר תום לב. בהקשר זה, יש להביא בחשבון גם את העובדה כי המשיבה לא הגישה בקשה להארכת מועד, ואף הפרה את פסק הדין ולא שילמה את הפיצוי שנפסק; נוכח שתיקתה של המשיבה במשך 31 יום התגבש להסתדרות ולעובדים אינטרס הסתמכות לסופיות ההתדיינות; גם אם לא בוצעה המצאה באמצעות הודעה לתיבת

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

הדוא"ל אלא באמצעות הודעה באתר, השוני אינו מהותי ואין לאפשר ניצול ציני חמור וקיצוני של הכללים הפרוצדורליים.

9. המשיבה טענה כי צדק הרשם בהחלטתו כי פסק הדין לא הומצא כדין למשיבה. בהקשר זה טענה המשיבה כי על פי בירור שערכה במוקד התמיכה של נט המשפט פסק הדין לא הומצא לה באמצעות תיבת הדוא"ל, וכפועל יוצא מכך בהתאם לפסיקה אין מדובר בהמצאה כדין; בהתאם לפסיקה, הכלל המועדף הוא כלל ההמצאה, וכלל הידיעה יוחל רק במקרים קיצוניים בלבד, כאשר לאחר ידיעה מלאה על פסק הדין ועל תוכנו קיימת השתהות בלתי סבירה בטרם ייזום ההליך הערעורי. במקרה הנדון, לאחר קבלת מכתב ב"כ ההסתדרות, הגם שפסק הדין לא צורף אליו ולא הומצא כדין למשיבה, לא עמדה המשיבה בדווקנות על זכויותיה ודרשה המצאה כדין, אלא הגישה את הערעור בתוך 13 ימים ממועד זה; אשר לצפיית באי כוח המשיבה בפסק הדין, נטען כי כרטיסה החכם של עו"ד דולב מצוי בידי מתמחי המחלקה, ואילו עו"ד טואף שהה בביתו עם ילדיו כאשר רפרף על פסק הדין באמצעות האפליקציה המותקנת בטלפון החכם, ודאי שלא באופן המקיים "ידיעה מלאה, ספציפית וברורה של מלוא תוכן פסק הדין"; מנכ"לית המשיבה לא ידעה על פסק הדין, והיא הגורם המוסמך להכריע בשאלה אם יוגש ערעור; מכל מקום, במקרה הנדון המשיבה לא יצרה מצג שווא ולא השתהתה בשיהוי ארוך ובלתי סביר; נוכח כל האמור, אין להעדיף את כלל הידיעה על כלל ההמצאה. בנוסף, סיכויי הערעור טובים, ופסק הדין מעלה שאלות עקרוניות לדיון. גם מטעם זה המשיבה זכאית ליומה בבית הדין, ואין לשלול אותו ממנה באמצעות החלת החריג לכלל ההמצאה.

10. ההסתדרות חזרה על טענותיה, והוסיפה כי יש להעדיף את כלל הידיעה גם בשים לב למהות ההליך, שההתדיינות בו כרוכה בקשיים ומתח אינהרנטי לעובדים, בהתחשב בפערי הכוחות בין המעסיק לבין העובדים; אין להתעלם מהנזק שנגרם לעובדים אשר הסתמכו על סופיות ההליך המורכב והקשה; גם התנהלות המשיבה לאחר קבלת מכתב הדרישה של ההסתדרות – עת לא העמידה את ההסתדרות על כוונתה להגיש ערעור על פסק הדין – נגועה בחוסר תום לב ומצדיקה החלת כלל הידיעה.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

הכרעה:

11. ערעור זה שב ומעלה לדיון את שאלת המצאת פסקי הדין באמצעות מערכת נט המשפט, אשר היבט אחד שלה – האם צפייה בנט מהווה המצאה כדין – נדון בעניין **עמישב**. כפי שיוסבר בהמשך, נסיבות המקרה הנדון **שונות** מהנסיבות בעניין **עמישב**.

12. נקדים ונאמר, כי לגישתנו, ככלל, ככל שעורך דין או בעל דין (להלן יחד – **בעל דין**) עושה שימוש במערכת נט המשפט לצורך הגשת כתבי בי דין, ובמערכת נט המשפט מעודכנת במועד ההמצאה כתובת דוא"ל פעילה שנמסרה על ידי בעל הדין, הרי שגם אם בעל הדין לא הצהיר במפורש ופורמאלית כי כתובת הדוא"ל נמסרת על ידו ככתובת להמצאת כתבי בי דין, וגם אם כתובת הדוא"ל מסיבה כלשהי לא סומנה במערכת נט המשפט ככתובת להמצאת כתבי בי דין, הרי **ככל שפסק הדין / ההחלטה הומצאו באמצעות 'הודעה באתר' כאמור בסעיף 20 להלן, דהיינו עת נשלחה לתיבת הדוא"ל הפעילה הודעה על קיומו של פסק דין/החלטה עם קישור לפסק הדין /החלטה, מניין הימים להגשת הליך ערעורי מתחיל במועד שבו נשלחה הודעת הדוא"ל לבעל הדין, כאמור בתקנה 497ג(1). קביעה זו מתחייבת מפרשנות תכליתית של תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 (להלן – **תקנות סדר הדין**), החלות בבית הדין לעבודה מכוח תקנה 129 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), תשנ"ב – 1991 (להלן – **תקנות בית הדין**), ומחובתו של בעל דין לנהוג בתום לב בהתנהלותו הדיונית. עם זאת, נוכח העובדה שפסק דין זה מבהיר את ההלכה שנפסקה בעניין **עמישב**, שניתן היה להבינו גם אחרת, אין מקום להחיל קביעה זו על המקרה הנדון. להלן, נפרט את הנימוקים למסקנה אליה הגענו.**

הוראות התקנות והפסיקה:

13. תקנה 475 לתקנות סדר הדין, החלה בבית הדין לעבודה מכוח תקנה 129(3) לתקנות בית הדין קובעת כמפורט להלן:

כתב בי-דין יומצא באחת הדרכים האלה:

(1) במסירה אישית על ידי פקיד בית המשפט, על ידי עורך דין, פקידו או שליח מטעמו, או על ידי אדם אחר שבית המשפט או מנהל בתי

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

המשפט הסמיכו לכך בכתב, או על ידי שליח מטעמו של אדם שהוסמך
כאמור (לכל אחד מאלה ייקרא שליח בי-דין);

(2) על ידי מוסד כאמור בסימן ב';

(3) בדואר כאמור בסימן ג';

(4) בפקסימילה כאמור בסימן ג'1;

(5) באמצעי אלקטרוני כאמור בסימן ג'2.

14. ביום 1.11.2015 נכנסה לתוקפה הוראת השעה [תקנות סדר הדין האזרחי (הוראת שעה) התשע"ה – 2015; ק"ת 7542 (13.8.2015)], אשר תוקפה הוא למשך שנתיים מיום תחילת התקנות. בתקופה בה חלה הוראת השעה הוראות סימן ג'2 אליהן מפנה תקנה 475(5) הן כמפורט להלן:

1ב497. הגדרות

בסימן זה

"כתובת דואר אלקטרוני" – כתובת במערכת דואר אלקטרוני שאינה מערכת מאובטחת של דואר אלקטרוני ושהנמען מפעיל בה אמצעים סבירים לצורך הגנה על תיבת הדואר שלו מפני שיבוש בעבודתה העלול לפגום במהימנות המידע שבה;

"כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני" – כתובת במערכת מאובטחת של דואר אלקטרוני;

...

ג497 המצאת כתב בי-דין אלקטרוני

(א) ניתן להמציא כתב בי-דין אלקטרוני לנמען שאינו בית המשפט, אל תיבת הדואר שבכתובת המאובטחת של הדואר האלקטרוני של הנמען, ובלבד שהנמען מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו כאמור לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה וציין בסמוך לה כי מדובר בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני; ואולם הוראה זו לא תחול על כתב בי-הדין הראשון בתיק.

(ב) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני כאמור בתקנת משנה (א), יראוהו ככתב שהומצא במסירה

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

אישית לנמען ביום ובשעה שצוינו באישור המסירה האלקטרוני, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) להמצאה כאמור בתקנת משנה (א) תצורף הזמנה לדין, אם נדרשת לפי תקנות אלה, ערוכה לפי הטופס המתאים בתוספת, והוראות תקנה 20 לא יחולו.

(1ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי בית המשפט לשלוח לתיבת הדואר שבכתובת דואר אלקטרוני או בכתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני שנמסרה לבית המשפט לפי תקנות משנה (א) או (ד), הודעה בדבר קיומו של כתב בי-דין במערכת הממוכנת הכוללת קישור לכתב בי-הדין, שפתיחתו תתאפשר באמצעות מנגנון ההזדהות מאובטח (להלן – ההודעה); שלח בית המשפט הודעה כאמור, יראו את כתב בי-הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעת השליחה כפי שמופיעים בשעון פנימי שבמערכת המחשוב של בתי המשפט המכיל על פי כללים מקובלים.

(2ג) על אף האמור בתקנת משנה (1ג), לא יראו את כתב בי-הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, אם הגיש הנמען תצהיר בדבר אי-הגעת ההודעה אל כתובת הדואר האלקטרוני שמסר.

(ד) המבקש להמציא לבית המשפט כתב בי-דין אלקטרוני, ימסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי-דין אלקטרוניים מאת בית המשפט כאמור בתקנת משנה (1ג); כתב בי-דין אלקטרוני המיועד לבית המשפט, יומצא אל יעד ההגשה האלקטרוני.

(ה) כתב בי-דין אלקטרוני שנשלח אל יעד ההגשה האלקטרוני כאמור בתקנת משנה (ד), יראוהו ככתב שהומצא במסירה אישית לבית המשפט ביום ובשעה שצוינו באישור אלקטרוני של מערכת בתי המשפט.

....

(ההדגשה הוספה – ל.ג.)

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

15. השאלה אם יש לראות בצפייה במערכת נט המשפט המצאה כדין לאחר התקנת הוראת השעה נדונה בהחלטת רשמת בית המשפט העליון בעניין הכשרת הישוב [בש"א 4852/16 – א פלונית נ' פלוני והכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ (7.9.2016); להלן - פסק דין הכשרת הישוב]. בפסק דין הכשרת הישוב מועד הצפייה בנט של ב"כ המערערת היה יום 5.4.2016, ומועד הגשת הערעור היה יום 2.6.2016, כמעט חודשיים לאחר מכן. נפסק, כי צפייה יזומה של בא כוח בעל דין בהחלטות במערכת נט המשפט, עת בא כוחו של בעל דין לא מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לשם המצאה באמצעות מערכת "נט המשפט" אינה מהווה המצאה כדין של פסק הדין. רשמת בית המשפט העליון הוסיפה כי "נראה שיישום מלא של 'כלל ההדדיות' הקבוע כיום בהוראת תקנה 497ג(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי, לפיו 'המבקש להמציא לבית המשפט כתב בי דין אלקטרוני, ימסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי דין אלקטרוניים מאת בית המשפט כאמור בתקנת משנה (ג) (1)... יוביל לצמצום המקרים בהם עורך דין עושה שימוש במערכת 'נט המשפט' עת לא מסר כתובת דואר אלקטרוני לשם המצאה, אולם כל עוד הדבר מתאפשר בפועל, אין עוגן בהוראות הדין לקבוע כי צפייה יזומה כפי שארעה בענייננו כמוה כהמצאה כדין".

נוסיף, כי השאלה אם לראות בצפייה בנט המשפט המצאה כדין התעוררה בהחלטות נוספות של רשמי בית המשפט העליון. כך, בהחלטה בעניין הפטריארכיה היוונית נקבע כי "על מנת לבחון האם צפייה מתועדת באתר 'נט המשפט' עולה כדי המצאה כדין יש לבחון האם התקיימו התנאים הקבועים בתקנה 497ג לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן – תקנות סדר הדין האזרחי), ובין היתר האם בא כוחו של בעל הדין מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו לשם המצאה; וכן יש לבחון האם פסק הדין נשלח לידי דואר האלקטרוני, ולו בדרך של הודעה הכוללת קישור לפסק הדין, או שמא צפייתו בפסק הדין הייתה צפיה יזומה והוא לא קיבל הודעת דואר אלקטרוני" [ע"א 4637/16 הפטריארכיה היוונית אורתודוקסית נ' פארוק איברהים יעקוב (15.10.2017)].

נציין, כי בעניין הפטריארכיה היוונית, וכן במקרים נוספים שנדונו על ידי רשמי בית המשפט העליון, בעלי הדין המערערים הצהירו כי פסק הדין לא הומצא להם בדואר

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 17-03-33237

אלקטרוני, ולו בדרך של הודעה הכוללת קישור לפסק הדין, או שבמערכת נט המשפט לא הייתה מוזנת כתובת דואר אלקטרוני.

ראו למשל:

בש"א 5158/17 עמיר אלוני נ' נפתלי ס.פ. טורס בע"מ (26.7.2017).

בש"א 1256/17 בן מוחה אורטל נ' עירית נשר (11.8.2017).

בש"מ 2129/17 עיריית רחובות נ' דינה שולץ (10.8.2017).

ע"א 3072/17 מי הוד השרון בע"מ נ' החברה המרכזית למשקאות קלים (9.5.2017).

בע"מ 2699/17 פלוני נ' פלונית (26.6.2017).

בש"א 4623/16 ששון ויטוריו נ' חב' חלונית בע"מ (30.8.2016).

לעומת זאת, בעניין אחר, גם נוכח העובדה שלא הוגש תצהיר המכחיש המצאת פסק הדין בדוא"ל על ידי ב"כ המערערים עת נשלחה לב"כ המערערים הודעה באתר, וגם נוכח חלוף הזמן מאז הצפייה היוזמה בפסק הדין ועד להגשת הערעור, נדחתה בקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור [בש"א 8785/16 פלוני נ' פלונית (7.6.2017)].

16. בעניין עמישב, ובהמשך לפסיקתו של בית המשפט העליון, נפסק כי צפייה יזומה או אקראית במערכת נט המשפט אינה מהווה המצאה כדין. בעניין עמישב, נקודת המוצא לדיון הייתה כי לא נתקבלה בתיבת הדואר האלקטרוני של ב"כ המערער הודעה ובה קישור לפסק הדין, כאמור בתצהירו של ב"כ המערער, והדיון סב רק על השאלה אם יש לראות בצפייה בנט המצאה כדין.

17. בעניין עמישב נפסק כך:

"בכל הנוגע לשאלה אם הייתה המצאה כדין אנו סבורים כי גם לאחר תיקון תקנות סדר הדין האזרחי בהוראת השעה, משילוב הוראות תקנה 497ג(1) ותקנה 497ג(2) עולה כי צפייה יזומה באתר אינה בגדר המצאה כדין, וגם אין די בכך שהמזכירות ביצעה את פעולת משלוח ההודעה באתר, ותנאי לקביעה כי הייתה המצאה כדין הוא שהתקבלה הודעת דוא"ל אלקטרוני בכתובת הדוא"ל שמסר בעל הדין או בא כוחו. אכן, בתקנה 497ג(1) ההתייחסות היא לשליחת ההודעה, שכן נקבע כי יראו

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

את "כתב בי הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום ובשעת השליחה כפי שמופיעים בשעון פנימי שבמערכת המחשוב של בתי המשפט ...". אולם, מתקנה 497ג(2), שבה נקבע כי "על אף האמור בתקנת משנה ג(1) לא יראו את כתב בי הדין ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח, אם הגיש הנמען תצהיר בדבר אי הגעת ההודעה אל כתובת הדואר האלקטרוני שמסר", עולה כי ככל שההודעה לא הגיעה אל כתובת הדואר האלקטרוני שנמסרה להנהלת בתי המשפט, הרי למרות משלוח ההודעה לא רואים את כתב בי דין שנשלחה עליו הודעה "ככתב שהומצא במסירה אישית לנמען ביום המשלוח", דהיינו ככתב בי דין שהומצא כדין. זאת ועוד. על פי התקנות, די בכך שהנמען מגיש תצהיר בדבר אי הגעת ההודעה אל כתובת הדואר האלקטרוני שמסר כדי שייקבע שההמצאה לא הייתה כדין.

מעבר לכך שפרשנות זו עולה מלשון התקנות, יש קושי לקבוע כי כל צפייה אקראית בכתב בי דין, שיכולה להיעשות לאו דווקא על ידי עורך הדין אישית אלא על ידי מי משרדו, תיחשב כהמצאה כדין לעניין מניין הימים להגשת ערעור.

כללו של דבר – לדעתנו, על פי נוסח תקנות סדר הדין האזרחי גם לאחר התיקון בהוראת השעה, צפייה יזומה בנט המשפט בהחלטה או בפסק הדין של בעל דין או בא כוחו או עצם משלוח הודעה באתר על כתב בי דין על ידי המזכירות אינם בגדר "המצאה כדין" על פי התקנות. כתב בי דין ייחשב ככתב בי דין שהומצא כדין רק אם **נתקבלה** הודעת דוא"ל הכוללת קישור להחלטה או לפסק הדין בכתובת הדוא"ל שמסר בעל דין או בא כוחו להנהלת בתי המשפט".

(ההדגשה במקור – ל.ג.)

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 17-03-33237

הלכת עמישב אינה חלה במקרה הנדון:

18. כאמור, המשיבה הסתמכה על פסיקתו של בית דין זה בעניין **עמישב**. לטענת המשיבה, נוכח העובדה שבמערכת נט המשפט אין לבאי כוחה כתובת דוא"ל לצורך ביצוע המצאות; נוכח העובדה שפסק הדין הומצא לה באמצעות "הודעה באתר" במערכת נט המשפט עצמה, ולא הייתה המצאה של פסק הדין לתיבת דוא"ל; נוכח הפסיקה בעניין **עמישב** שלפיה צפייה באתר נט המשפט אינה בגדר המצאה כדין - לא הייתה המצאה כדין של פסק הדין לב"כ המשיבה.

19. אולם, בחינת החומר שבתיק מעלה כי נסיבות המקרה הנדון **שונות** מנסיבות המקרה בעניין **עמישב**.

20. בטרם יוסבר השוני בנסיבות, יש לפרט את תהליך המצאת המסמכים באמצעות נט המשפט, כפי שפורט בעניין **עמישב**: בתהליך של המצאת מסמכים באמצעות אתר נט המשפט, ככל שלבעל הדין מעודכנת במערכת נט המשפט כתובת דוא"ל פעילה, נשלחת **לכתובת הדוא"ל שמסר בעל הדין להנהלת בתי המשפט הודעת דוא"ל ובה קישור (link) לצפייה במסמך דרך אתר נט המשפט**, ללא קשר לשאלה אם קודם לכן הייתה צפייה או לא הייתה צפייה במסמך; המסמך אינו מצורף להודעה, אלא בהודעה נאמר לבעל הדין כי קיים מסמך שהומצא לבעל הדין, **והיא כוללת קישור ל"תיבת הדואר" הפנימית של בעל הדין באתר נט המשפט**; המערכת מחכה 72 שעות לכך שבעל הדין יצפה במסמך באתר; ככל שלא הייתה צפייה במסמך בתוך 72 שעות, המערכת "עוברת" לאמצעי המשלוח הבאים בתור (שליחת המסמך עצמו בדוא"ל, פקס, המצאה בדואר); הצפייה במסמך מהווה מבחינת המערכת אישור מסירה, והיא שומרת את פרטי הצפייה תחת מצב המסירה. כאשר בוצעה המצאה באופן זה, בתוכנת נט המשפט בפירוט "המצאות למסמך" יופיע בטור "פרטי אופן המשלוח" – **"הודעה באתר"**.

ובמלים אחרות: עת מופיעה בתוכנת נט המשפט "הודעה באתר", ככל שמעודכנת במערכת נט המשפט כתובת דוא"ל פעילה של בעל הדין, משמעות הדבר היא כי **נשלחה הודעה לתיבת הדוא"ל שמסר בעל דין לבית המשפט**. המסמך (פסק הדין או ההחלטה) לא מצורף כקובץ להודעת הדוא"ל, אלא בהודעה נאמר לבעל הדין כי

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

קיים מסמך שהומצא לבעל הדין, והיא כוללת קישור ל"תיבת הדואר" הפנימית של בעל הדין באתר נט המשפט.

21. במקרה הנדון, עיון בתוכנת נט המשפט מעלה את הנתונים המפורטים להלן:

21.1. עו"ד דולב ועו"ד טואף רשומים ב"משרד מייצג – גרוס, קלינהנדלר חודק ושות'". בפרטי המשרד במערכת נט המשפט מעודכנת תיבת דוא"ל פעילה. תיבת הדוא"ל לא מסומנת ככתובת כשנסמרה להמצאת כתבי בי דין.

21.2. פסק הדין נשלח לב"כ המשיבה בדרך של "הודעה באתר", דהיינו נשלחה הודעה לתיבת הדוא"ל הפעילה המופיעה בפרטי המשרד, ובה הודעה על מסמך שהומצא לעורך הדין, וקישור לתיבת הדואר הפנימית באתר נט המשפט.

21.3. ההודעה כאמור נשלחה ביום 27.11.2016 שעה 14:00. עו"ד גרשון ממשרד ב"כ המשיבה צפה בפסק הדין ביום 27.11.2016 בשעה 14:34, ועו"ד בנימין טואף ב"כ המשיבה צפה בפסק הדין ביום 27.11.2016 בשעה 14:35.

22. העולה מהאמור הוא שיש **שוני מהותי** בנסיבות בין המקרה הנדון לבין עניין **עמישב**: בעניין **עמישב** ב"כ המערער לא **קיבל** הודעה על פסק הדין בתיבת הדוא"ל שלו, כאמור בתצהירו שהוגש לבית הדין, והדיון סב על השאלה האם צפייה יזומה בנט היא בגדר המצאה כדין. לעומת זאת, במקרה הנדון ב"כ המשיבה **קיבלו הודעה על קיומו של מסמך לתיבת הדואר הפעילה של המשרד**. בהקשר זה נדגיש כי בתגובת לתשובת ההסתדרות טענה המשיבה כי מבירור שערכה **"במערכת נט המשפט אין בנמצא כתובת דוא"ל לצורך ביצוע המצאות"**, וכי **"ההמצאה הייתה באמצעות הודעה במערכת נט המשפט עצמה, ולא בשום תיבת דוא"ל, ...כאשר אופן המשלוח הינו 'אתר נט המשפט' ופרטי אופן המשלוח הינם 'הודעה באתר', בניגוד להמצאה בפקס ... או להמצאה באמצעות דוא"ל..."**. מכאן, שלא הוכחש על ידי המשיבה כי קיבלה לתיבת הדוא"ל של משרד באי כוחה הודעה על קיומו של מסמך להמצאה לעורך הדין, שכללה קישור לפסק הדין, אלא נטען שפסק הדין לא הומצא לתיבת הדוא"ל, וכי אין מדובר בהמצאה כדין על פי תקנה 498ג(2). **יודגש, כי לא הוגש תצהיר מטעם המשיבה שלפיו לא נתקבלה בתיבת הדוא"ל הפעילה של משרד ב"כ המשיבה הודעה כאמור**. נציין, כי בתגובת המשיבה נטען כי עו"ד טואף שהה בביתו עם ילדיו החל משעה 14:00 ורפרף על פסק הדין באמצעות

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

האפליקציה המותקנת על גבי הטלפון החכם, וגם מעובדה זו עולה כי נמסרה הודעת דוא"ל כמפורט לעיל. גם על פי החלטת הרשם מושא הערעור, **נשלחה** הודעה לתיבת הדוא"ל הפעילה של משרד ב"כ המשיבה, אולם נוכח העובדה שתיבת הדואר לא סומנה ככתובת להמצאת כתבי בי דין נקבע על ידו כי לא הייתה המצאה כדין.

23. לאור האמור, השאלה העומדת להכרעה בהליך זה **אינה** השאלה שעמדה להכרעה בעניין **עמישב**, דהיינו האם צפייה יזומה או אקראית בנט מהווה המצאה כדין. השאלה העומדת להכרעה בהליך זה היא - האם יש לראות בהמצאה לכתובת הדוא"ל של בעל דין, בין אם מדובר בהמצאה של המסמך עצמו ובין אם בהודעה באתר כמתואר בסעיף 20 לעיל, כהמצאה כדין, בנסיבות שבהן בעל הדין קיבל את ההודעה בתיבת הדוא"ל שלו, אולם הוא לא מסר במפורש ופורמאלית כתובת דוא"ל ככתובת להמצאת כתבי בי דין, או שכתובת הדוא"ל שלו אינה מסומנת במערכת נט המשפט ככתובת להמצאת כתבי בי דין, אולם במערכת נט המשפט מופיעה כתובת הדוא"ל כ"תיבת דואר פעילה".

24. אכן, על פי התקנות, לצורך המצאת כתב בי דין לתיבת דוא"ל של בעל דין נדרש שבעל דין "**מסר את כתובת הדואר האלקטרוני שלו כאמור לבית המשפט לצורך ביצוע הוראות סימן זה**" (תקנה 497ג(א)), או מסר "**לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני או כתובת מאובטחת של דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי-דין אלקטרוניים מאת בית המשפט כאמור בתקנת משנה (ג1)**" (תקנה 497ג(ד)). אולם, לדעתנו, כאשר בעל דין עושה שימוש במערכת נט המשפט לצורך הגשת כתבי דין, יש לראות בהמצאת מסמך לתיבת הדוא"ל, הן ישירות לתיבת הדוא"ל והן בדרך של הודעה באתר כמתואר בסעיף 20 לעיל, כהמצאה כדין, מטעמים אלה:

24.1. **ראשית**, כאמור, בתקנה 497ג(ד) נקבע כלל ההדדיות, ולפיו ככל שבעל דין מבקש להמציא לבית המשפט כתב בי דין אלקטרוני, עליו למסור לבית המשפט כתובת דואר אלקטרוני לצורך קבלת כתבי בי דין אלקטרוניים מאת בית המשפט. נוכח האמור, מפרשנות תכליתית של התקנות מתחייבת המסקנה כי חזקה שבעל דין המגיש כתבי בי דין באמצעות נט המשפט, ומסר כתובת

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

דוא"ל, עשה כן לצורך המצאת כתבי בי דין על ידי בית המשפט, כמתחייב מכלל ההדדיות שבתקנה 497ג(ד).

24.2. **שנית**, ככל שבעל דין העושה שימוש בתוכנת נט המשפט להגשת כתבי בי דין לבית המשפט, מעלה טענה שאין להחיל את כלל ההדדיות מהטעם שלא מסר פורמאלית כתובת דוא"ל לצורך המצאת כתבי בי דין, או שאין ציון במערכת נט המשפט כי כתובת דוא"ל נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין, הרי שטענה זו אינה עולה בקנה אחד עם חובת תום הלב בניהול ההתדיינות החלה על בעל דין, ועל כן דינה להידחות. אין לקבל מצב שבו בעל דין יהנה מיתרונותיה של מערכת נט המשפט ויעשה בה שימוש להגשת כתבי בי דין מטעמו, ומאידך לא יתאפשר לבית המשפט להמציא לבעל דין החלטות באמצעות מערכת נט המשפט, בנימוק שכתובת הדוא"ל לא נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין. גם אם בניגוד לתקנה 497ג(ד) המערכת אפשרה לבעל דין להגיש כתבי טענות מבלי שמסר פורמאלית כתובת דוא"ל להמצאת כתבי בי דין, או משום מה לא צוין במערכת נט המשפט כי כתובת הדוא"ל נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין, אין לאפשר לבעל דין לנצל זאת לרעה, ולהתנער מקבלת כתבי בי דין באמצעות מערכת נט המשפט.

25. לאמור נוסף, כי בחלוף השנים מאז הוטמעה מערכת נט המשפט, חל גידול בשימוש בה הן על ידי עורכי הדין והן על ידי מזכירות בית הדין, כך שחלק ניכר מכתבי בי דין מוגשים באמצעות מערכת נט המשפט, ובמקביל חלק ניכר מפסקי הדין וההחלטות מדוור לצדדים באמצעות מערכת נט המשפט, בדרך של "הודעה באתר". קביעה כי בכל מקרה על המזכירות לבדוק אם ניתנה הודעה פורמאלית של בעל דין שכתובת הדוא"ל נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין, וקביעה כי בהעדר הודעה פורמאלית המזכירות מנועה מלהמציא החלטות באמצעות הודעה לאתר או באמצעות הדוא"ל, תסיג לאחר את השימוש במערכת נט המשפט ותפגע ביעילות עבודת המזכירות. מעבר לכך, קביעה כזו גם יוצרת, ללא כל הצדקה, התדיינויות מיותרות בשאלה אם הייתה או לא הייתה המצאה כדין. בעידן נט המשפט, על עורך הדין להנהיג במשרדו סדרי עבודה, שלפיהם עת מתקבלת הודעת דוא"ל עם קישור

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

לפסק דין /החלטה, יתועד מועד ההמצאה כאמור, על מנת שלא להחמיץ את המועד להגשת הליך ערעורי.

26. למען הסר ספק מובהר כי אין הכוונה שהמצאה לכתובת דוא"ל היסטורית שאינה פעילה שנמסרה להנהלת בתי המשפט תהווה המצאה כדין, אלא כאמור מדובר בכתובת דוא"ל פעילה, שנעשה בה שימוש על ידי בעל הדין. זאת ועוד. ככל שבעל דין לא קיבל את ההודעה לתיבת הדוא"ל, כל אשר עליו לעשות הוא להגיש תצהיר בדבר אי הגעת ההודעה לתיבת הדוא"ל, ומשלוח ההודעה לא ייחשב כהמצאה כדין. לאור האמור, יש בתקנות מענה פשוט וברור למצב שבו הודעת הדוא"ל לא נתקבלה אצל בעל דין.

27. **כללו של דבר** – גם אם ההמצאה באמצעות משלוח הודעה לתיבת הדוא"ל של בעל הדין אינה מקיימת כל תג ותג שנקבע בתקנות, נוכח העובדה שבעל הדין לא מסר באופן מפורש ופורמאלי כתובת דוא"ל לצורך המצאת כתבי בי דין על ידי בית המשפט, או משום מה כתובת הדוא"ל לא סומנה בתוכנת נט המשפט ככתובת להמצאת כתבי בי דין, אולם מדובר בכתובת דוא"ל פעילה שנמסרה על ידי בעל הדין ומדובר בבעל דין שעושה שימוש בתוכנת נט המשפט להגשת כתבי בי דין - יש לראות את בהמצאה לתיבת הדוא"ל כמתואר בסעיף 20 לעיל כהמצאה כדין, הן על פי פרשנות תכליתית של התקנות, ומכוח חובת תום הלב החלה על בעל דין.

28. **אשר למקרה הנדון**: בהתחשב בעובדה כי בפסק דין זה הובהרה ההלכה שנפסקה בעניין **עמישב**, וכי ניתן היה להבינו גם אחרת ולתת פרשנות אחרת לתקנות, כפי שנקבע בהחלטת הרשם, אנו סבורים כי נוכח אי הבהירות בנוגע למצב המשפטי אין מקום להחיל את הפסיקה כאמור בהליך זה על המקרה הנדון.

29. **בהתייחס לטענת ההסתדרות כי במקרה הנדון יש להעדיף את כלל הידיעה על כלל ההמצאה**: כידוע, הכלל הוא שיש להעדיף את "כלל ההמצאה" על פני "כלל הידיעה", וזאת בתנאי ש"כלל ההמצאה" אינו משמש מנוף להתנהגות חסרת תום לב, בלתי מוצדקת או בלתי מידתית של הצד שכנגד, או לשימוש בלתי סביר בהליכי בית משפט. [ראו ע"ר (ארצי) 25768-11-13 **מדינת ישראל – דנה תמר פרבר** (20.10.2014) והאסמכתאות שם]. בכל הנוגע לידיעת ב"כ המשיבה על פסק הדין הרי

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 33237-03-17

כמוסבר לעיל איננו סבורים כי יש להחיל את הכלל שנפסק בהליך זה על המקרה הנדון, שכן כאמור הייתה אי בהירות בנוגע למצב המשפטי לאחר הלכת **עמישב**, כעולה גם מהחלטת הרשם. הערעור הוגש כשבועיים לאחר המועד להגשתו, ובנסיבות העניין אין מדובר בפרק זמן שמצדיק את החלת כלל הידיעה. לא מצאנו גם כי מהות ההליך מצדיקה החלת כלל הידיעה, במיוחד נוכח העובדה שהסעד העיקרי שנפסק הוא סעד של פיצוי כספי, להבדיל למשל מסעד של החזרה לעבודה.

30. **סוף דבר**: למרות שטענתה העקרונית של ההסתדרות כי פסק הדין הומצא למשיבה כדין ביום 27.11.2016 מקובלת עלינו, הערעור על החלטת הרשם שלא לסלק על הסף את הערעור נדחה. בנסיבות העניין, בהתחשב גם בעובדה שמדובר בהליך קיבוצי, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ג' חשוון תשע"ח (23 אוקטובר 2017), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

רועי פוליאק,
שופט

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת, אב"ד

גברת ברכה סמו,
נציגת ציבור (מעסיקים)

גברת חיה שחר,
נציגת ציבור (עובדים)